Kulturutskottets betänkande 1976/77: 12

med anledning av motion om cirkuskonstens villkor

Motionen

I motionen 1975/76:1388, vars behandling på förslag av kulturutskottet i betänkandet 1975/76:42 uppskjutits till 1976/77 års riksmöte, har herr Wictorsson (s) hemställt att riksdagen hos regeringen begär en allsidig utredning om cirkuskonstens villkor, vari bl. a. skall ingå hur utbildningsfrågan kan lösas.

Motionären påpekar att cirkusverksamhet i Sverige numera bedrivs av ett antal, allt färre, ambulerande cirkusföretag, medan det utomlands finns stora cirkusar med fasta scener. Särskilt traditionsrik är cirkuskulturen i öststaterna och Kina där ett omfattande statligt stöd till sådan verksamhet utgår.

Enligt motionärens mening skulle cirkuskonsten i Sverige främjas om vi hade en fast cirkusscen och möjligheter till utbildning av cirkusartister. Han noterar att ansökningar från cirkusföretag om statligt stöd avvisats, då det ansetts oklart i vilken mån det finns ett generellt behov av stöd till cirkusverksamheten och hur i så fall ett sådant stöd skulle kunna utformas.

Utredning angående samhällsstöd till cirkusverksamhet

Flera initiativ har under senare år tagits beträffande cirkuskonsten och cirkusartisterna, bl. a. genom Akademien för cirkuskonstens bevarande i Sverige, en sammanslutning av personer utan yrkesmässig anknytning till cirkusvärlden. I en skrivelse till utbildningsministern i maj 1973 föreslog Akademien att statens kulturråd skulle utreda vilka samhällsinsatser som kan befinnas lämpliga för cirkuskonsten i Sverige. Man har även tillskrivit landets kommunstyrelser och föreslagit kommunala åtgärder.

Vidare har statligt stöd begärts från vissa cirkusföretag i ansökningar 1974 och 1975. I ett yttrande avstyrkte statens kulturråd stöd med anledning av ansökningarna. Däremot uttalade kulturrådet att cirkuskonsten utgör en viktig del av kulturområdet och att cirkus liksom andra kulturaktiviteter i princip bör kunna åtnjuta samhällsstöd. Kulturrådet förordade att en genomlysning gjordes av cirkuskonstens villkor.

Genom beslut i mars 1975 förordnade regeringen att ansökningar från två cirkusföretag om statsbidrag skulle överlämnas till statens kulturråd

för att övervägas i rådets utredningsarbete rörande samhällsstöd till cirkusverksamheten.

Statens kulturråd avser att inleda utredningsarbetet med en förstudie i syfte att få belyst vilka problem som föreligger på cirkusområdet.

Arbetsgruppen för översyn av utbildningen vid statens scenskolor

I beslut den 26 februari 1976 uppdrog regeringen åt statens kulturråd och dåvarande universitetskanslersämbetet – sedan den 1 oktober 1976 universitets- och högskoleämbetet – att i samråd göra en samlad översyn av utbildningen vid statens scenskolor. I en till beslutet fogad promemoria angavs riktlinjerna för arbetet. Därav framgår att övervägandena beträffande grundutbildningen vid scenskolorna bör inriktas på att belysa behovet av att åstadkomma olika alternativ i fråga om inriktning och innehåll. I detta sammanhang skall prövas om scenskolorna har möjligheter att medverka i nya slag av artistutbildning, t. ex. utbildning av varietéartister. De båda myndigheterna har tillsatt en arbetsgrupp för att fullgöra översynen.

Förslag inom Nordiska rådet

Ett medlemsförslag om en samnordisk insats för främjande av cirkuskonsten väcktes i oktober 1975. I detta förslag hemställs att Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet att undersöka på vilket sätt cirkuskonsten i Norden kan främjas, däribland möjligheten att inrätta ett nordiskt cirkuscentrum.

Enligt medlemsförslaget gör cirkusarnas situation i Norden det angeläget att ordna en gemensam cirkusartistutbildning. Det pekas på att ett nordiskt cirkuscentrum kunde tillskapas, omfattande en nordisk cirkusskola, ett cirkusmuseum och en föreställningslokal för cirkus och andra gästspel i samma byggnad.

Medlemsförslaget har remissbehandlats.

Utskottet

I motionen 1975/76:1388 i ämförs önskemål om en allsidig utredning av cirkuskonstens villkor. Som utskottet redogjort för avser statens kulturråd att utreda frågan om samhällsstöd till cirkusverksamhet. I första hand planeras en förstudie i syfte att belysa olika problem och tänkbara stödformer. Utskottet har erfarit att denna förstudie kommer att påbörjas inom kort.

Cirkus och varieté representerar två former av föreställningar som engagerar i stort sett samma artister. En varietéartist kan vara sångare, akrobat, trollkonstnär, dansare, lindansare, jonglör, konstcyklist, buktalare etc. En stor del av dessa artister återfinns även på cirkus, varför cirkus- och varietéartist kommit att användas som synonyma begrepp. Av det föregående

framgår att en arbetsgrupp inom statens kulturråd och universitets- och högskoleämbetet kommer att pröva frågan om scenskolornas möjligheter att medverka i nya slag av artistutbildning, t. ex. utbildning av varietéartister. Arbetsgruppen torde härvid komma in på utbildning av artister inom konstarter som förekommer i både varieté- och cirkusföreställningar.

Med hänsyn till förestående utredningsarbete och då insatser för cirkuskonsten aktualiserats även i Nordiska rådet anser utskottet att syftet med motionen 1975/76:1388 till stor del kommer att bli tillgodosett. Motionsyrkandet om utredning bör därför avslås.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1975/76:1388.

Stockholm den 9 november 1976

På kulturutskottets vägnar
GEORG ANDERSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar Andersson i Lycksele (s), Sundman (c), Nilsson i Agnäs (m), Leander (s), Eriksson i Ullsbyn (c), Green (s), fru Frænkel (fp), fru Johansson i Uddevalla (s), herrar Norrby (c), Sörenson (s), fru Göthberg (c), herrar Bladh (s), Richardson (fp), Ahlmark i Uppsala (m) och fröken Öhrsvik (s).

GOTAB 52488 Stockholm 1976